

Od DBDL w Polsce do EDL w Europie

---

autor: Małgorzata Konczanin

Akcje Dnia Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych były organizowane przez Fundację Na Rzecz Dzieci z Zaburzeniami Mowy w Zielonej Górze od 1995 roku. Inicjatorem tego przedsięwzięcia był Jerzy Rządcki. W 2001 roku Fundacja nawiązała ścisłą współpracę z Zarządem Głównym Polskiego Związku Logopedów, przekazując nowemu związkowi prawa do prowadzenia Akcji w całej Polsce. Motywem tego kroku było przede wszystkim pragnienie rozszerzenia oddziaływań na cały kraj i wzmocnienie struktur zawodowych terapeutów mowy. Od tej chwili akcja Dzień Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych była ogólnopolską akcją organizowaną raz w roku przez Polski Związek Logopedów na terenie całej Polski.

Celem tej akcji było:

- ułatwienie osobom z zaburzeniami mowy dostępu do profesjonalnej diagnozy;
- rozpowszechnianie wiedzy logopedycznej oraz stworzenie warunków do szybkiej i rzetelnej konsultacji, informacji i diagnozy;
- pomoc osobom zainteresowanym w rozwiązywaniu problemów z komunikacją słowną.

Dzięki zapałowi pierwszego Koordynatora Głównego udało się zbudować stronę PZL i narzędzia internetowe potrzebne do uruchomienia akcji. Dzięki wytrwałości i zaangażowaniu koordynatorów wojewódzkich udało się zaprosić do współpracy wielu logopedów, których zapał i poświęcenie zaowocowało przyjęciem: w roku 2001 w ciągu jednego dnia ponad 3500 osób, a nawet w niektórych rejonach kraju konieczne było uruchomienie akcji w dodatkowych dniach, by zaspokoić zapotrzebowanie. Do roku 2012 zdiagnozowana około 50 tys. pacjentów.

Od Dnia Bezpłatnej Diagnozy Logopedycznej do Europejskiego Dnia Logopedy

Centrum koordynacyjnym przez cztery lata (2001-2004) pozostawała Zielona Góra z Jerzym Rządckim jako koordynatorem głównym, (2005-2008). Koordynatorem DBDL do 2012r. był Piotr Gruba. Bardzo ważną datą w historii jest rok 2004r. gdyż CPLOL na terenie Europy inicjuje Europejski Dzień Logopedy. Pamiętam gdy starając się o przyjęcie w struktury tej międzynarodowej organizacji razem z Piotrem Jaworskim ówczesnym szefem Komisji Zagranicznej przesłaliśmy dane statystyczne związane z działaniami na terenie Polski. Dane te związane były z liczbą zdiagnozowanych osób podczas DBDL. Znaczący był rok 2008 gdy CPLOL obchodził swoje 20-lecie i mogliśmy razem z Kamilią Dobosiewicz-Olechowską zaprezentować różne formy aktywności logopedycznych w Europejskim Parlamencie w Strasburgu. Działania nasze zostały wtedy zauważone i

docenione , z dumą prezentowałyśmy materiał z Warmii i Mazur, Poznania, Łodzi. Wyróżnione formy aktywności miały wpływ na kształt i organizację Europejskiego Dnia Logopedy. Bardzo dziękowano nam wówczas za wykorzystanie mediów w akcji DBDL promującej to przedsięwzięcie. Materiału prasowego wówczas dostarczyły mi Agnieszka Olobry i Urszula Kuleta . Do dziś mam w pamięci akcję tramwajową Karoliny Lik-Kułac, było to jak na owe czasy bardzo awangardowe rozwiązanie-akcja plakatu w tramwajach poznańskich i napis „pse życie jowjem nie pojedzies...”dziś takie akcje związane z zagospodarowaniem reklamy w przestrzeni noszą nazwę ambientowych. Wyróżniono także działania neurologopedek z Olsztyna L.Kotlińskiej-Szulc, E. Konczanin-Dołkowskiej¹ i J.Grabowskiej-Okraski związane z wczesną interwencją logopedyczną.Działania logopedyczne zorganizowano w Klubie Młodej Matki w Multimedialnej Bibliotece Abecadło w galerii handlowej Alfa. Dodatkowo wyróżniono jeszcze aktywność Anny Marłęgi, która założyła Stowarzyszenie Con Cresco² niosące pomoc pacjentom po udarach mózgu. Już wtedy podjęliśmy decyzję, że będziemy corocznie organizować Europejski Dzień Logopedy i równocześnie prowadzić Dzień Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych. Koordynatorką Akcji EDL została Małgorzata Konczanin³. W roku 2008 powstał pierwszy plakat autorstwa Aldony Pac-Filipek z okazji EDL. Od roku 2008 Akcja DBDL zaczęła się przekształcać w EDL i tak kolejne lata przebiegały już według wytycznych CPLOL-u. Pod uwagę wzięliśmy jako zespół tematykę proponowaną przez CPLOL, która przedkładała się na cały rok oraz rozpoczęliśmy organizowanie konsultacji on-line dzięki, którym specjaliści byli dostępni dla potrzebujących pacjentów. Rok 2015 dotyczy nabytych zaburzeń neurologicznych, które utrudniają człowiekowi komunikację: wszystkie choroby neurodegeneracyjne w tym choroba Alzheimera , Parkinsona, choroby onkologopedyczne związane z laryngologią i neurologiczne związane udarami mózgu, wypadki komunikacyjne w wyniku, których zostaje uszkodzony CUN. Celebrowanie EDL odbywało się w Łodzi podczas XII Konferencji Naukowo-Szkoleniowej **„OTORYNOLARYNGOLOGIA ŁÓDŹ 2015”**, współorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Audiologiczne i Foniatryczne oraz Polski Związek Logopedów oraz w Warszawie podczas Debaty Oświatowej o pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Serdeczne podziękowania za skonsolidowanie środowiska logopedycznego i medycznego w imieniu ZG PZL składamy paniom -prof. dr hab. med. Marioli Śliwińskiej-Kowalskiej, dr hab. med. Ewie Bogusz-Niebudek i dr hab. med. Bożenie Wiskirskiej-Woźnicy.

Z okazji EDL zorganizowano także konsultacje on-line na naszej platformie internetowej. Ekspertami w tym roku byli dr hab. Jolanta Panasiuk (Lublin) dr Karina Szafrńska (Warszawa), mgr Marlena Puchowska (Bydgoszcz). Moderatorem podczas Debaty Oświatowej o pomocy psychologiczno-pedagogicznej był prof. zw. dr hab. M. Konopczyński

---

¹ <https://www.facebook.com/pages/POMOC-w-komunikowaniu-si%C4%99/429066200581911?ref=hl>

² <https://www.facebook.com/concresco?fref=ts>

³ <https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow>

Rektor WSNS Pedagogium w Warszawie. Rok 2014r. był rokiem wielokulturowości i wielojęzyczności wówczas Aneta Nott-Bower jako konsultantka udzielała instrukcji nt. bilingwizmu zatroskanym rodzicom na platformie internetowej. Działania nasze pokazują społeczeństwu, iż logopedia jest nauką interdyscyplinarną o szerokim zakresie świadczonych usług. Do przekazu informacji wykorzystujemy Internet oraz media społecznościowe takie, jak Facebook, twitter oraz You Tube. Poniżej sesja plakatowa, w której za pośrednictwem obrazu docieramy do naszych pacjentów.

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.658375087607574.1073741882.250494405062313&type=1>

Bardzo decydujący w naszych działaniach był rok 2013 kiedy wypracowaliśmy wspólnie z Okręgową Komisją Egzaminacyjną dostosowania na teście kompetencji dla uczniów z afazją i uczniów z zaburzeniami komunikacji językowej- to ogromna zasługa Mileny Stasiak, dr E. Drewniak-Wołosz i A. Paluch, które zajęły się tym problemem od strony prawnej. Milena Stasiak była także konsultantem w tej sprawie podczas konsultacji on-line w roku 2013. Aktualnie MEN uwzględniło w wykładniach przepisów propozycje Mileny Stasiak, o które wnioskował PZL. Ponadto PPP nie są zobligowane do orzekania już o afazji motorycznej, tylko o afazji, co umożliwia dostęp do pomocy dzieciom „z różnymi afazjami”. Uprawnione jest wskazywanie specjalności - neurologopeda w formalnych dokumentach wydawanych przez PPP, jako specjalisty kompetentnego do udzielania pomocy osobom ze schorzeniami neurologicznymi, którym towarzyszą zaburzenia mowy.

Zadbaliśmy o kompleksową poprawę jakości pomocy dzieciom z afazją oraz innymi zaburzeniami komunikacji językowej (te dwie kategorie rozszerzono w tabeli dostosowania⁴), w kilku komplementarnych obszarach:

Dostosowania dla uczniów z afazją (na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego):

1. Zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w arkuszu, bez przenoszenia ich na kartę odpowiedzi.
2. Przedłużenie czasu.
3. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego w pisaniu i/lub czytaniu.
4. Zastosowanie szczegółowych kryteriów oceniania rozwiązań zadań otwartych z języka polskiego, języków obcych nowożytnych oraz matematyki, jak dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
5. Płyta CD do zestawów zadań z języka obcego nowożytnego z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie, zamówiona w porozumieniu z właściwą okręgową komisją egzaminacyjną do 31 grudnia

---

⁴ <http://www.cke.edu.pl/index.php/egzamin-gimnazjalny-left/gimnazjalne-arkusze-diagnostyczne-2011>

2014 r. Przyznanie tego dostosowania oznacza automatyczne przyznanie dostosowania określonego w pkt V.2 w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania sprawdzianu o 25 minut oraz egzaminu gimnazjalnego o – odpowiednio – 20 minut (poziom podstawowy) i 30 minut (poziom rozszerzony).

6. Zapewnienie obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności, np. logopedy (członka zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

Pomoc dla uczniów z zaburzeniami komunikacji językowej (na podstawie pozytywnej opinii rady pedagogicznej lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej) zaowocowała także dostosowaniami o podobnym charakterze.⁵

6 marca 2004r. Europejski Dzień Logopedy

CPLOL- Comité Permanent de Liaison des Orthophonistes / Logopedes de l'Union Européenne powstał 6 marca 1988 roku w Paryżu, a jego pełna nazwa brzmi **Komitet**

Łącznikowy Logopedów Unii Europejskiej. W związku z upamiętnieniem tego wydarzenia 6 marca został datą celebrowania Europejskiego Dnia Logopedy w Europie. Obecnie CPLOL skupia 80 tyś. logopedów z 32 krajów.

W 2004 roku CPLOL zainicjował Europejski Dzień Logopedy, aby podnieść rangę zawodu terapeutów mowy w całej Europie. Uważano za niezbędne zwrócenie publicznej uwagi na problemy w komunikowaniu się oraz ich wpływ na ludzkie zdrowie, prawa pacjentów z zaburzeniami w komunikacji oraz sposoby pomocy im. Przesłaniem EDL jest profilaktyka zaburzeń komunikowania się, którą można oprzeć na wymianie doświadczenia w dziedzinie logopedii i dzieleniu się wiedzą w całej Europie. Biorąc pod uwagę tematykę, każdego roku proponowany jest inny temat oraz wspólne wytyczne. Oto sesja plakatowa obrazująca tematykę CPLOL-u realizowana na terenie Polski od 2008r. :

2008r. Mowa i język utracony i odzyskany, autorka plakatu Aldona Pac-Filipek, ASP Gdańsk.

<https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow/photos/a.658375087607574.1073741882.250494405062313/658376204274129/?type=1&theater>

2009 Głos. Autor plakatu Borys Włoczkowski, Uniwersytet Artystyczny Poznań

<https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow/photos/a.658375087607574.1073741882.250494405062313/658376120940804/?type=1&theater>

---

⁵ <http://www.cke.edu.pl/index.php/egzamin-gimnazjalny-left/gimnazjalne-arkusze-diagnostyczne-2011>

2012r. komunikacja więcej niż płynność językowa. Autor plakatu Borys Włoczkowski, Uniwersytet Artystyczny Poznań.

<https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow/photos/a.658375087607574.1073741882.250494405062313/658375994274150/?type=1&theater>

2013r. SLI rozwój językowy, czytanie, pisanie. Autorka plakatu: Monika Pietrosian Politechnika Wrocławska.

<https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow/photos/a.658375087607574.1073741882.250494405062313/658375810940835/?type=1&theater>

2014r. Wiele kultur, wiele języków-jedna komunikacja. Autor plakatu, Jan Dołkowski Olsztyn.

<https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow/photos/a.658375087607574.1073741882.250494405062313/658375710940845/?type=1&theater>

2015r. Nabyte zaburzenia neurologiczne wpływające na komunikację. Autor plakatu, Jan Dołkowski Olsztyn.

<https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow/photos/a.658375087607574.1073741882.250494405062313/658375157607567/?type=1&theater>

Jakie są cele EDL?

- Kluczowym słowem jest **informacja**. Informacja na każde kluczowe zagadnienie logopedyczne oraz problemy w komunikowaniu się. Informacja na temat pracy logopedów, CPLOL-u, lokalnych organizacji; informacja na temat kształtowania świadomości logopedycznej u władz lokalnych oraz opinii publicznej, czym zajmują się logopedzi. Informacja przekazywana pacjentom na temat ich praw oraz miejsc, w których udzielana jest im pomoc.
- Głównym celem jest wzrost aktywności organizacji logopedycznych oraz zaangażowanie w EDL logopedów, terapeutów mowy, ortofonistów w całej Europie.

Do kogo skierowany jest EDL?

- do pacjentów i klientów, EDL oferuje informacje na temat języka, zaburzeń komunikacyjnych oraz sposobów ich leczenia.
- do lekarzy, nauczycieli oraz innych profesjonalistów, formy aktywności zachęcają do wzajemnej wymiany doświadczeń.
- do polityków, dziennikarzy i reporterów, formy aktywności w ramach EDL, oferują szeroki wachlarz interesujących informacji na temat logopedii, zaburzeń komunikacyjnych oraz możliwości ich leczenia.
- do logopedów, oferuje możliwość pokazania odbiorcom ich wkładu w opiekę zdrowotną i edukację.
- do pozostałych grup, oferuje mnóstwo informacji na temat promocji zdrowia oraz zaburzeń mowy, które mogą dotyczyć każdego człowieka i mają bezpośredni wpływ na członków rodziny.

Jaki rodzaj aktywności może być włączony w EDL?

- zainstalowanie „gorącej linii”, aby ludzie mogli dzwonić i zadawać pytania.
- konsultacje on-line
- audycje, pogadanki prowadzone przez logopedów lub studentów w szkołach, przedszkolach, szpitalach, lub innych miejscach.
- prowadzenie kampanii w mediach: gazetach, TV, radio, skupiającej się na wywiadach z pacjentami tak jak i specjalistami, aby rodzice i pacjenci mogli opisać swoje doświadczenie z terapią logopedyczną i rodzaj usług jaki otrzymali.
- organizowanie konferencji prasowych, ankietowanie ludzi z ulicy np. Co, to jest terapia? Czym zajmuje się logopeda? Kto to jest ortofonista?
- sympozja dla profesjonalistów i dla zainteresowanych (proste tematy).
- dyskusje przy okrągłym stole dla profesjonalistów i zainteresowanych.
- dzień otwarty dla instytucji publicznych.

Czy potrzebne są fundusze, aby zorganizować te formy aktywności?

- nie jest absolutnie niezbędne znalezienie ich. Większość organizacji pracuje bez nich, pozyskując sponsorów, współpracując z nimi w projekcie, ofiarujących promocję zagadnień.

Co pokazuje poprzednie doświadczenie?

Następujące czynniki mogą przyczynić się do sukcesu:

- wyznaczenie grup współpracujących z sobą w jednej drużynie (grupy wolontariuszy)
- wczesne rozplanowanie pracy
- zaplanowanie harmonogramu aktywności logopedycznych

- wykorzystanie technologii informatycznej oraz Internetu
- osobisty kontakt z mediami, władzami lokalnymi, korzystanie z mediów społecznościowych etc;
- korzystanie z linku do CPLOL-u oraz międzynarodowych stron logopedycznych, wymiana ulotek, plakatów, informacji, etc.
- upewnienie się, że narodowe i lokalne organizacje logopedyczne, wspierają projekt w praktyczny sposób.
- przekazanie całego doświadczenia i wiedzy, wniosków z EDL organizacji logopedycznej na dalsze lata.

Celebrowanie EDL

- kształtuje świadomość społeczną podnosząc rangę zawodu terapeutów mowy w dziedzinie zaburzeń komunikacyjnych, rolę logopedów w procesie terapeutycznym (ewaluacja, metody). Daje również możliwość promowania organizacji logopedycznych w każdym kraju, jak i również na poziomie europejskim.
- Pokazuje, że logopedzi w Europie mają wspólny cel, pracując razem przyczyniają się do znaczącego wkładu w **promowanie zdrowia - dzieci i dorosłych z zaburzeniami w komunikowaniu się w całej Europie.**

Źródło:

www.logopeda.org.pl

www.cplol.eu

<http://www.cke.edu.pl/index.php/egzamin-gimnazjalny-left/gimnazjalne-arkusze-diagnostyczne-2011>

<https://www.facebook.com/pages/POMOC-w-komunikowaniu-si%C4%99/429066200581911?ref=hl>

<https://www.facebook.com/congrescoo?fref=ts>

<https://www.facebook.com/PolskiZwiazekLogopedow>

